

SLOVENE

Štev. 162. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
(všed čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

V Ljubljani, v torek, 19. julija 1904.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
Vprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petstvar (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondveta
20 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravišškega telefona šte. 188.

Mažarski vitezi.

Extra Hungariam non est vita... Ogrska je središče Evrope, ako ne sveta. Brez Ogrske bi bila Avstrija v evropskem koncertu pepeluška, kakor je Srbija, Bolgarija ali Monako, ko bi „magyarembere“ ne tolkel na veliki boben in opozarjal širše javnosti, da ob neki Tisi biva narod rojenih viteзов. Tako snja mažarski bundež pri svoji čredi na samotni pusti, enako kvasi na javnem odru v zbornici plemeniti ljudski zastopnik. Ta viteški narod pozna patriotizem le na obroke in Avstrijo, kedar je treba šteti milijone za mažarski šovinizem. Kdor ne veruje, naj se prepriča na licu mesta ali pa čita govore mažarskih politikov. Mažarski vitezi so patriotje in udani svojemu kralju, to naglašajo odločno in vedno, toda pod onim pogojem: vse se mora zgoditi, kar in kakor zahtevajo. Njim velja geslo: Kralj naj živi, ako po volji nam vse stori. Da, kralj, pa tudi njegov naslednik. Kakor nekdanj hunske čete težje in drve za svojim ciljem, ki je in ostane: samostojna mažarska država. Naj govori mažarski poslanec katerekoli stranke o nagodbi, armadi, trgovini, narodnostni politiki ali o konzulatih, vsakemu je pred očmi samostojna Mažarska. Ta ideja, ta cilj zmaga v javnem življenju vse ovire in pomisleke. Debelo požira vse dežela ognjevite fraze, ako bivši minister à la Banffy viha rokave in rožlja s sabljo, da noče biti družabnik pri avstrijski veletvrdki.

Bili so časi, ko je krona ogrskega kralja odsevala le v sijaju avstrijskega cesarja. Rod, ki je l. 1867. sklepal z Avstrijo prvo nagodbo, je izumrl in potomci trdijo da je Deák varal vladarja in državo. Može, ki tako govore, jasno kažejo svoje prozorne namene. Mažarska zgodovina pozna mnogo vplivnih politikov, katere so v javnem življenju vodile razne strasti: čustva užaljenega samoljubja in sovraštva do krone in Avstrije.

Graf Tökely je vodil močno turško vojsko pred Dunaj, da bi se maščeval cesarju. In vendar zgodovina mileje sodi o tej izdajici, ker tedaj je tekla kri v boju med vladarsko hišo in Mažari. Danes pa imajo Ogrski kralja, o čegar blagohotnosti in odkritem narodnem prepričanju tudi poslanec Košut ne dvomi, ki je v duhu Deákov nagodbe povzdignil ogrsko državo v gospodarskem in političnem oziru do tolike veljave, o kateri prejšnji rodovi niti sanjali niso. Le vitezi v ovčjih kožah morejo ropotati ter vzdigati pesti, kakor sedaj delajo mažarski šovinisti.

Že drugi teden je v ogrski zbornici na dnevnem redu zvišanje civilne liste. In kako govore mažarski vitezi o svojem vladarju in njegovi hiši? Svojo pristno, a ostudno brutalnost kažejo od seje do seje. Poslanci à la Gabanyi prekašajo proslulega Wolfa s svojimi neotesanimi izrazi in surovimi napadi, gotovo v zahvalo, da jim je Dunaj prijenjal korak za korakom. Predsednik zbornice le prisiljen in nerad kliče drvarje k redu. Stolno mesto ogrske države je sprožilo kamen, naj se vladarju ne zviša civilna lista, in z gore mažarske nadutosti se valé skale po ogrski ravnini, da zgradé kitajski zid proti Avstriji.

V tej čedni družbi najdemo bivšega ministra barona Banffyja in mažarskega Dalai Lamo, grofa Apponyja, ramo ob rami, dlan v dlan. Bridka ironija slučaja. S koliko strastjo je grof Apponyi štiri leta preganjal barona Banffyja, ko je bil ta na krmilu mažarske vlade. Grof Apponyi se je zvezal z vso opozicijo, da Banffyju izpodnese stol. Iz sovraštva do Banffyja se je združil s Széclom, da ga vzdigne iz sedla. Posrečilo se mu je in danes sedi poleg njega v zbornici, ž njim meče kopja in baklje proti avstrijskemu ščitu. Grof Apponyi, vedni ministri kandidati, je užaljen, ker se mu ne izpolni vroče želje. Kakor stara devica je ogorčen, da ga ne pokličejo na krmilo in da

mora tavati kot predsednik »in partibus infidelium«. Svojemu kralju hoče ukazovati, koliko mesecev, dni in ur naj biva med viteškim narodom v Pešti in kake nasive naj nosi njegova straža. Grof Apponyi si že domišljuje, da je on sestavil pragmatično sankcijo. Grof Apponyi sme in more glasovati proti civilni listi, toda kot kavalir naj bi molčal v tem delikatnem vprašanju. Ne, že dneve preje so razglašali njegovi pandurji, da kuje velik govor proti civilni listi — za samostojno mažarsko državo. Grof Apponyi je v svojem šovinizmu prekosil Kubika in Lengyela...

Sicer pa, oglejte si vladno stranko. Ona molči, beži iz zbornice, ko opozicija divja. In baron Banffy, vitez v ovčjem kožuhu in čevlji na kveder! Kot bivši ministriški predsednik je bil ta junak pripravljen z Avstrijo skleniti carinsko pogodbo na večne čase ter spojiti mažarske polke z avstrijskim, a danes kot tajni svetnik v zbornici odkriva svoje prejšnje tajnosti, ter kot tribun rolni proti stranki, kateri je bil vodja. Grof Stefan Tisza mu je neusmiljeno strgal krinko z obraza ter ga osramotil kot političnega komedianta in kameleona. Baron Banffy zasluži to javno osramočenje, toda ravno grof Tisza naj bi klical: Mea culpa, mea maxima culpa! — Tiszova klika je bila, ki je Banffyja potegnila iz ozadja na ministriški sedež proti svoji vesti in ga branila proti Szellu in Apponyju. Dokler je izvrševal povelja te klike, bil je »mažarski državnik«, danes je harlekin, ki kozolce prevrača po zbornici ter ruši nasipe, da se poyodenj mažarskega šovinizma razliva po deželi. Prepričani smo, da bode tudi vladna stranka v ugodnem trenutku prišla za lopato ter pomagala graditi jez proti Avstriji, da razpade dualizem.

Dolžnost je torej avstrijskih krogov, da so pripravljeni, ko mažarski vitezi nam postavijo stol pred vrata...

Rusko-japonska vojska.

Danes je jako malo vesti z bojišča. Zdi se, da stojimo zopet pred večjim udarcem japonskih ali ruskih čet. Dokler Japonci ne dobe v last Niučvana, bodo imeli s svojim prodiranjem silne težave s preskrbovanjem živil.

Londonski listi se pritožujejo, da japonska cenzura ne pusti o dogodkih na Liaotunskem polotoku naprej nobenih posebnih važnih vesti. Tem več je pa kitajskih poročil. »Jiji Shimp« ima poročilo iz Pekina, ki trdi, da Rusi zapuščajo Dašičavo in Hajčen (?) in se umikajo proti Ljaojanu. Druga kitajska poročila zopet poročajo o bojih pri Dašičavi in Hajčenu.

Iz Kurokijevega taborišča se poroča, da je deževje prenehalo in da se je zemlja hitro posušila. Radi tega upajo Japonci, da jim bode mogoče mnogo vojakov hraniti z zelišči, katerih rast je ondi jako bogata.

Došle brzojavke se glase:

Tokio, 18. julija. General Kuroki poroča, da sta včeraj na vse zgodaj napadli dve ruski diviziji prelaz Motienlin, toda bili sta odbiti. O izgubah ne poroča ničesar. (!)

Berolin, 18. julija. Kakor poroča »Nordd. Allg. Ztg.«, je vlada takoj vložila pritožbo pri ruski vladi, ker je ruska pomožna križarica »Smolensk« odvzela državnemu poštnemu parniku pošiljkatve za Japonsko.

Berolin, 18. julija. V rusko armado v južni Mandžuriji je uvrščenih nad 3000 sahalinskih ruskih kaznjencev.

Peterburg, 19. julija. Kuropatkin brzojavlja: Dne 17. t. m. je imel z Japonci velik boj oddelek generala Kellera. Rusi so napadli Japonce, a so se valed sovražnikove premoči morali umakniti, nakar so jih napadli Japonci. Rusi so izgubili v 15 urni bitki nad 1000 mož.

„30.000 padlih Japoncev« — japonska zvižaja?

»New York Herald« trdi, da je vest o pred Port Arturjem padlih 30.000 Japoncev bila japonska zvižaja, katero so si Japonci izmislili, da bi

LISTEK.

Mesarji v Ljubljani.

(Crtna iz zgodovine Ljubljane. — Iz Vrhovčeve knjige „Ljubljanski meščani v preteklih stoletjih“.)
(Konec.)

Večkrat smo že omenjali, da so gospodarili mestni očetje v 17. in početku 18. stoletja tako slabo, da je morala vlada mestno gospodarstvo prevzeti sama. Kako nesposobni so za gospodarstvo, dokazali so mestni očetje poslednjikrat v l. 1776.—1780. V postu l. 1776. uprli so se namreč mesarji (bilo jih je šest) rekoč, da ne morejo več prodajati mesa po tisti ceni, kakor jim jo je določil magistrat. Zaradi te hudomušnosti so jim zaprli mesnice, razpustili zadrugo ter jim odpovedali meščansko in ž njo združeno pravico za klanje. Dne 22. marca je ukazal magistratu višji urad, naj prevzame klanje v svojo oskrb. Magistrat se je branil na vse moči opozarjajoč, da bo trpela mestna blagajnica gotovo škodo. Ali okrožni urad je ostal pri svojem ukazu ter zapretil mestnim očetom, da jih dá zapreti na Grad, če ne ubogajo. Kakor marsikdaj sicer, morali so se podati mestni očetje tudi sedaj.

Res se je zgodilo, kar so pričakovali. Takoj prvi mesec so imeli 2013 gld. 43 kr. izgube in tekom enega leta 19.607,!) ali kakor se čita v družem fascikulu 20.472 gld. 1 kr. 3 vin.?) Izguba ne bi bila toliko, če bi bili mogli spečati 1660 volovskih kož, ki so bile pač precej vredne. Kaj se je s temi kožami zgodilo, ni moči povedati; a v računih mestnih niso vštete nikjer. — Tako seveda stvar ni mogla iti dalje in o Veliki noči l. 1777. je prevzela klanje po povelji deželne gosposke posebna komisija: »Fleisch-ausschrottungscommission«; za izgubo onih 20.472 gld. pa so storili odgovorno bivšo mesarsko zadrugo, ki je prosila, naj jo znova osnujejo ter ji dovolijo zopet klanje. Gosposka je bila pripravljena ustreči ti želji, in magistrat je hotel dati mesarjem zopet meščansko pravico, če plačajo vso izgubo, vseh 20.472 gld. Mesarji so vprejeli ta pogoj in obljubili plačevati po 300 gld. vsake kvatre, in sicer toliko časa, da se plača vsa izguba. Jeli so zopet koljariti, a pozabili so že v četrtem desetletju svoje obljube. Ko so plačali že 978 gld. dejali so, da so razumeli

) Fasc. šte. 53.

) Fasc. šte. 102.

pogoj tako, da bodo plačali le 1200 gld. enkrat za vselej. Ker si gosposke seveda tega niso dale dopovedati, ustavili so mesarji zopet koljarjenje. Poklicali so jih na rotovž, kjer so dejali, da bodo klali le še štiri tedne, ako ne poviša magistrat mesu cene. Zopet jih je bilo treba kaznovati in to pot jih je zadela kaj ostra kazen. Naložili so jim voljaški eksekuciji, pobrali jim vse, kar so imeli ter razglasili prodajo mesa prosto. Njihova pohištva in zemljišča so se imela prodati na javni dražbi, toda prodalo se ni nič, ker ni imel nihče srca, kupiti kaj tega. Vendar so ti energični koraki streznili mesarje toliko, da so pričeli zopet klati, ali meseca oktobra l. 1782. uprli so se znova in nehali klati, češ, da jih eksekucij in plačevanje mestnega dolga (20.427 gld.) tako teži, da ne morejo več shajati.

To so poročale gosposke cesarski vladi v Gradci, odkoder je prišlo 4. dne novembra l. 1782. povelje, naj se vzame na znanje, da so se odpovedali mesarji klanju, njihova zadruga naj se razpusti znova in se ji naroči plačati ves dolg, ki je narasel v tem vsled obresti na 24.975 gld. 53 kr. Obenem so razglasili, da sme prodajati meso kdor hoče

ne da mu bo treba plačati le eden krajcar kakega davka od mesa. Z zdravskega stališča le so omejili prodajo in sicer so morali prinašati vse meso edino le v mesnice za špitalom in se izkazati s pismi, da je meso od zdrave živine.

Mesarji so bili v največji zadregi, kajti videli so, da shaja mesto tudi brez njih prav lahko. Kazen, ki jih je zadela, bila je huda. Poslali so deputacijo k cesarju, ki je imela veliko sreče; dne 24. majnika leta 1783 je došel odlok, naj ostane klanje in prodaja mesa prosta, kakor doslej, mesarjev pa naj ne pritiskajo več, da povrnejo mestu izgubo; kar se njihovih hiš in družih poslopj ni še prodalo, dajo naj se jim nazaj, prodane hiše in prodana zemljišča pa naj se odkupijo zopet kupcem ter dajo mesarjem nazaj. Da pa ne bodo morebiti mesarji za prihodnje še kdaj tako trmast, pove se jim, da so dobili svoje hiše in svoja zemljišča nazaj le po posebni cesarski milosti in zlasti z ozirom na njihove številne rodovine. Mesarska pravica pak jim je odvzeta vrljub temu.

Kaj pa izguba, ki jo je imelo mesto? Tudi o ti stvari je izpregovoril cesar svojo milostivo besedo. Od vsacega v Ljubljani in

zapeljali generala Kuropat-
kina v prodiranju. Značilno je, da
so v ruskem glavnem taborišču izvedeli to
vest iz japonskega vira, ne pa
naravnost iz ruskih poročil.

Ako so Japonci res nameravali oslepa-
riti Kuropatkin, so se sedaj prepričali, da
se Kuropatkin na njihove limanice ni usedel.

Saharov poroča o boju pri Kaičovu.

Peterburg, 18. julija. (Uradno.)
Generalni poročnik Saharov poroča general-
nemu štabu: Nasproti uradnemu poročilu
generala Oka o boju pri Kaičovu dne 9. t.
m., v katerem slavi Oku ta boj kot smago-
nosen za Japonce, poroča generalni štab
mandžurske armade sledeče posameznosti: V
noči 8. t. m. so zasedli majhni ruski oddelki
neko pozicijo en kilometer oddaljeno od
Kajčova ter postaji Kajčov in Ciaciun. Ob
4. uri zjutraj je prišel sovražnik streljati
ter prišel na celi črti z ofenzivo. Poizkušal
je obiti levo krilo kajčovski pozicije. So-
vražnik je imel s seboj 4 divizije. Naše
prednje čete so se pričele počasi pomikati
nasaj proti Suanbunsi, nakar so dobile tudi
čete na postajah Kajčov in Ciaciun po-
velje, naj se umaknejo. Zasedle so višine v
bližini Makhunice in tako zavarovale umi-
kanje zaostalih čet. Borila se je en
bataljon. Ker so vse čete izvrstno de-
lovale po danih poveljih, prišle so sovraž-
nika, da je poslal vse svoje bojne čete v boj,
ter se nato umaknile, ne da bi se spustile
v boj, v popolnem redu na določena mesta.

Pošto iz Port Arturja zaplenili Japonci.

Tokio, 18. julija. Japonci rušilec
torpedovk »Hayatori« je zaplenil džunko, ki
je vozila pošto iz Port Arturja v Čifu. Ob-
držal je pisma, ki so poročala o armadnih
ali mornaričnih zadevah. Ona pisma, ki niso
poročala o vojaških zadevah, so odposlali
Japonci v Peterburg, naj jih tam išče
onim, na katere so naslovljena.

Japonska križarica na lovu.

London, 18. julija. »Daily Mail«
poroča iz Singapore, da so videli v malaški
cesti veliko križarico. Ladja ni imela no-
bene zastave, vendar pa mislijo, da je to
japonska bojna ladja, ki naj vjame ruske
križarice v Rdečem morju, ki vozijo s seboj
velike množine premoga.

Japonski cesar je odlikoval pruskega vojnega ministra.

Berolin, 17. julija. »Reichsanzei-
ger« je priobčil cesarski ukaz, ki dovoljuje
pruskemu vojnemu ministru, generalnemu
poročniku pl. Einemu, nositi veliki križ reda
vzhajajočega solca, ki mu ga je podelil ja-
ponski cesar.

Port Artur.

London, 18. julija. »Morning Post«
poroča iz Washingtona, da tam za prihodnje
dni ne pričakujejo nobenega napada na Port
Artur. — Maršal Oyama, ki se je izkrcal s
30.000 možmi v Daljnem, bo osebno vodil
napad na Port Artur, ker je bil tudi povelj-
nik pri prvem zavzetju. Sedaj stoji torej
pred trdnjavo do 80.000 mož. Zajedno z na-
padom na portartursko trdnjavo bo prodiral
Kuroki proti Ljaojanu ter skušal s svojim
desnim krilom obiti Kuropatkinovo levo krilo
ter ga poriniti na njegovo glavno taborišče,
kjer se bo bil odločilen boj. Japonci imajo
sedaj na poluotoku 4 vojne kore in imajo
znatno premoč nad Rusi. Ako se bodo Ja-
ponci obotavljali z napadi, bo to njim na
škodo. Radi tega skušajo Japonci zavzeti
Port Artur, kakor hitro mogoče.

Berolin, 18. julija. Dopisnik »Lokal-
Anzeigerja« se je z džunko približal Port Ar-

turju, ter poroča: Japonci so izkrcali 11. t. m.
do 30.000 mož v bližini Golobnega zaliva za-
hodno od Port Arturja pod varstvom svojega
brodovja. Rusi so pokazali le malo odpora
in obrežne baterije so izstrelile kaj malo stre-
lov. Ker je morje mirno, se čete izkrcujejo
brez velikih težkoč.

Japonci hočejo upravljati Man- džurijo.

Tiencin, 17. julija. Japonski pred-
log o upravi Mandžurije odobruje japonsko
vodstvo, katero naj bi podpirale kitajske
čete.

Ogrski državni zbor.

Ogrska zbornica je včeraj nadaljevala
razpravo o zvišanju civilne liste. Košutovec
Endrey je med drugim rekel, da so se
Mažarom odprle oči. Napačno je bilo ime-
novati vladarja ustavnega, ker ta naslov ne
pripada vladarju. Košutovec Polczner
je govoril proti predlogi. Predsednik je po-
karal naknadno Endreya zaradi njegovih
opazk proti vladarju, vsled česar je opozi-
cija povzročila velik krik. Banffy je nato
obširno odgovarjal ministrskemu predse-
dniku. Pred vsem je trdil Banffy, da ni ne-
dosleden. Mi se dal preplašiti tudi ne po
brezobzirnem in ostrem načinu napadov mi-
nistrskega predsednika na njegovo osebo.
Govornik prizna vrline in zmožnosti mini-
strskega predsednika, a njegovo politiko
mora napadati, ker ne odgovarja načelom
mažarske narodnostne države. Samostojno
ogrsko carinsko ozemlje se l. 1895 in 1896
zato ni ustanovilo, ker ni bilo mogoče tako
važne prenosne hitro izpeljati. Zvišanja ci-
vilne liste ne more dovoliti, ker ne more
sedanji vladi dovoliti nikakih sredstev, s ka-
terimi bi mogla nadaljevati politiko, ki ne
odgovarja mažarskim zahtevam. Govornik
naglašja, da je udan vladarski hiši in upa,
da bode mogoča sporazumno z vladarsko
hišo mažarska narodnostna država. Zato je
pa potrebno, da so vladarjevi svetovalci pre-
šinjani z mažarskim duhom! Vladarjevi
svetovalci morajo biti res svetovalci in ne
zgolj izvrševalci vladarjevih ukazov. Govor-
nik navaja, da je več zakonov, ki zahtevajo
samostojno dvorno upravo za Ogrsko, a teh
zakonov vladarji niso upoštevali. Vladar se
po prestolonaslednikovi smrti ogiblje Ogr-
ske. Narodna stranka je že opetovano za-
htevala, da bi vladar kolikor mogoče dolgo
bival na Ogrskem. Govornik je za čas svoje
vlade ustanovil ogrsko dvorno maršalstvo
in vplival s tem, da se je dovolil za zgradbo
kraljevega dvorca brezobzestni predujem,
da so se Ogrji približali samostojni dvorci
upravi. Ako bodo Ogrji to odločno zahtevali,
bode prej ali slej v Budimpešti samostojna
dvorna uprava. Nadalje naglašja, da vladar-
jeva oseba ne povzroča nikakih pritožb. Vla-
dar zna in na Ogrskem tudi vedno govori
mažarski, česar se ne more trditi tudi o
ostalih članih vladarske hiše. Umevno je, da
nadvojvode, ki ne znajo mažarski, ne pri-
dejo radi na Ogrsko. Banffy izjavi končno,
da bode glasoval za predlog grofa Appo-
nyja. Poslanec Eötvös izjavi, da nima
zaupanja v ministrskega predsednika. Tisza
je le velik v osebnih napadih, s katerimi pa
ne bode dosegel ne mažarskega poveljnega
jezika in tudi ne samostojnega carinskega
ozemlja. Eötvös graja izraze Tiszove proti
opoziciji. Proti zvišanju civilne liste bode
govornik zato glasoval, ker zbornica nima
pravice, da bi nadzorovala uporabo civilne
liste. Končno so še govorili Tisza, Eötvös
in Olaj.

Mažarske stranke.

V nedeljo se je ustanovila Banffyjeva
nova stranka. Določili so poslovnik in izvo-
lili predsedstvo. Predsednikom je bil izvo-

ljen baron Wesselenyi, podpredsednikom
grof Degenfeld in poslanec Ovary. Predse-
dnikom izvrševalnega odbora so pa izvolili
kraljevega dvornika Belo Faya. Ko se vrši v
ogrski zbornici razprava o zvišanju civilne
liste, pa snujejo Tiszovi nasprotniki za ku-
lisami koalicio vseh opozicijskih strank.
Koalicija bi imela namen strmoglaviti Tiszov
kabinet prej, nego izvede revizijo poslov-
nika in carinske pogodbe. Za koalicio de-
lata zlasti Banffy in Polony, ki bi vladala
rada sama.

Narodna malomarnost.

Iz Zagreba, 16. julija.

Nesloga med našimi opozicijskimi
strankami zaustavlja vsako odločno de-
lovanje hrvaške opozicije. Večkrat so bile te
stranke že blizu sporazuma, kar se je našla
zopet kakšna neznatna stvar — vedel
osebna — in nesloga je trajala dalje. Tako
smo prigradom sklepanja finančne nagodbe
videli za trenutek složno vso opozicijo. Na
shodu v Zagrebu je vsa opozicija bila ene
misli, da se je treba odločno upreti na
godbi in da se po celi deželi začne živa
agitacija za finančno samostalnost. Toda še
preden je za ta pokret izvoljeni odbor začel
svoje delovanje, so se stranke sprle. Gotovo
je, da so vodje opozicijskih strank mnogo
krivi današnjega političnega razsula, ker so
prepočasni in neodločni v svojem delovanju.
Tako na pr. hrvaška stranka prava še zdaj
ni začela s politično organizacijo po deželi,
pa so prisiljeni posamezni rodoljubi po svojih
kotarh to organizacijo sami izvajati. Zdaj
se čaka na zbor hrvaške stranke prava, ki
se bode sešel v Zagrebu. Mi od tega zbora
ne pričakujemo mnogo. Bode se sicer zopet
mnogo govorilo in sklepalo, a ko bo treba
delati, bo nastopila stara letargija. Koliko se
je pisalo in govorilo za finančno samostal-
nost, a faktično se do zdaj ni storilo za to
še nič. Ali se bode morda razveljavil sklep,
da vsi občinski zastopi pošljejo prošnjo za
finančno samostalnost zato, ker je pričako-
vati, da bode vsak občinski zastop razpu-
ščen, ki bode sklenil tako prošnjo. To na
rodu ne bi smelo niti najmanjše plašiti, naj
svet zve, zakaj se je to storilo. — Saj
menda vendar ne bode hrvaška opozicija
molčala na vse to, kar se je zgodilo zadnje
dni v ogrskem saboru. Bi-li trpel drugi na-
rod, da se njegova čast gazi na tako neza-
slišen način, kakor se je to zgodilo v ogr-
skem saboru. Zanikalo se je v tem saboru
kraljestvo hrvaško, ki je starejše od ogr-
skega, in hrvaška kraljevina se je proglasila
enostavno za mažarsko provincijo. More-li
kaj takega trpeti hrvaški narod, ali se ne
bode vzdignil od Drave do Jadranskega
morja, da ugovarja. Dolžnost je vseh opo-
zijskih strank, da na čelu hrvaškega na-
roda najodločneje odbijejo tak sramotni na-
pad na čast starodavne kraljevine hrvaške.
Če opozicija v takem vprašanju ni složna,
potem ni vredna, da sploh obstoji. Istotako
je neobhodno potrebno, da vsa opozicija z
narodom zahteva, da se otvori za Hrvate do-
mobrajska kadetna šola na Hrvaškem, da se
ne bodo ponavljali za Hrvate tako poniže-
valni prizori, kakor se je pred nedavnim
zgodilo v Pečuhu, pa da se vsa svota, do-
ločena za hrvaške kadete, potroši le za Hr-
vate, ne pa za Mažare. Če hrvaški narod
ni toliko jak, treba zvesti, da so za kadetno
šolo zavzeti tudi mažaroni, da si izvojuje
svojo hrvaško kadetno šolo, katero je že
imel, potem je pač z njegovim političnim
vplivom pri kraju.

Tudi proti vsem onim poslancem, ki
gazi jo čast naroda ali jo pa ne branijo, treba
odločno vestati. Proti izjavam poslance Ko-
vačevića mora prosvedovati ves narod, a če
se ne da drugače, naj se mu pismeno iz-

javi nezadovoljstvo, kakor je to storilo ne-
davno karlovaško mestno zastopstvo. Seveda
bi moralo braniti čast naroda predvsem
glavno mesto Zagreb, toda mažaronsko za-
stopstvo zagrebaško trpi, da mu je častni član
meščanov najhujši protivnik Hrvatov —
Banffy. Sramota je bila, ko so ga imenovali
leta 1895. za častnega člana, a še vedja je
zdaj, ko ga trpe za častnega člana po onem
sramotnem govoru v ogrskem saboru, ko je
zanikal hrvaško kraljestvo. A tudi ta slučaj
nam dokazuje, kako globoko smo padli na
Hrvaškem v narodnem pogledu.

Z Balkana.

V Sofiji izhajajoči list »Dnevnik« po-
roča, da so radi dinamitnih napadov pri
Dedeagači zaprli mnogo kmetov iz vasij
Bodama, Derwent, Jenikeja in Čobankeja.
Radi tega je zbežalo mnogo mladeničev v
gore ter se tam združilo z vataškimi četami.

Sultanovega poslanika v Cetinju je
sprejel 17. t. m. črnogorski knez Nikita v
slovesni avdijenci. Zvečer je bil slavnostni
dinč. Ob tej priliki sta knez Nikita in sultan
menjala prisrčne pozdravne brzojavke. Črno-
gorski knez je podelil Haidar paši veliki
kordon Danilovega reda.

Sinoda ekumenskega patriarha je skle-
nila predložiti turški vladi in vevlastim
protest zaradi nasilstev, katera so povzro-
čili Grkom v Makedoniji živeči Bolgari.

Umor ruskega podguvernerja Andrejeva.

Ni se še pomirilo razburjenje, ki ga je
povzročil zločinski napad na finskega guver-
nerja Bobrikova, in zopet smo dobili poro-
čilo o hudodelskem in zločinskem napadu
na visokega ruskega dostojanstvenika pod-
guvernerja Andrejeva.

V Jelizavetpolu je bil, kakor smo že
včeraj kratko sporočili, v nedeljo popoldne
na izprehajališču koncert. Andrejev je zadnji
čas dobil mnogo pretinlih pisem in je zato
vedno šel na ulico v spremstvu enega slu-
žabnika, katerega je pa v nedeljo pustil
doma, da čuva stanovanje. Na javni cesti
se je izvršil napad in Andrejev, zadet s še-
stimi strelji v hrbet, se je zgrudil mrtav
na tla.

V gneči in razburjenju, ki ga je po-
vzročil napad, je morilec pobegnil; pravijo,
da je bil napadnik Armenec. Umor Andre-
jeva je povzročil, tako sodijo, pred nekaj
meseči na Kavkazu ustanovljeni srmski
odbor za narodno samooobrambo. Ko so Ar-
menci po konfiskaciji cerkvenega premo-
ženja v Jelizavetpolu priredili poulično de-
monstracijo, je proti njim nastopil na čelu
policijske in vojaštva podguverner Andrejev
in lastnoročno ustrelil nekega mladega Ar-
menca, na kar je pričelo vojaštvo streljati
na demonstrante. Očitno je bil sedanji
napad maščevanje Armencev.

Švica

hoče preosnovati svojo armado. Vojni od-
delek je priobčil načrt vojaške organizacije.
Po tem načrtu bi trajala služba v redni vojs-
ki od 20. do 33. leta, v deželni brambi od
34. do 39. leta in v črni vojski od 40. do
50. leta. Osnovati hočejo tudi posebno pla-
ninsko pehoto.

Ustaja Hererov.

Nemci trde, da bode v kratkem odločen
boj med Nemci in upornimi Hereri, ki so ob
Waterbergu zavzeli zelo močno postojanko.
Nemci upajo obkoliti upornike in tako za-
dušiti upor.

Akoji proti upornim Hererom se name-
rava pridružiti tudi Portugalska.

Zakon o varstvu izseljencev.

V ministarstvu za notranje zadeve so iz-
delali zakonski načrt o varstvu izseljencev.
Načrt je podoben zakonom ostalih držav. —
Kako je zlasti tudi na Ogrskem napredovalo
izseljevanje, nam dokazuje dejstvo, da je v
nekem ogrskem komitatu prišlo k vojaškim
naborom od 5287 mladeničev le 2042 in jih
je torej manjkalo 3245.

Novi francoski zastopnik v St. Louisu.

Mesto Lagravesa, katerega so radi nje-
gove vloge pri kartuzijenski aferi odstavili,
je imenovala francoska vlada za generalnega
francoskega komisarja na svetovni razstavi v
St. Louisu generalnega ravnatelja pariške
razstave 1900, Alfreda Picard, ki je takoj
odpotoval na svoje mesto.

Nova katoliška stranka na Španskem.

Dopisnik lista »Zeita« poroča iz Madrida,
da so Karlisti sklenili spremeniti svoje sta-
lišče proti vladarski hiši. Pristopiti namera-
vajo novi katoliški stranki, katero snuje se-
danji španski ministrski predsednik Maura.

Francoski vojni minister o po- ložaju.

V Lyonu je francoski vojni minister
André na banketu govoril o položaju. Rekel
je: Ni boljšega sredstva za ohranitev miru,
kakor, da smo vedno pripravljani za vojsko

njenem pomeriji iztočenega bokala („Viertel“)
vina naj pobirajo po eden vinar.) Od leta
1784.—1787. nosil je ta davek mestni bla-
gajnici povprek šteto 3378 gld. 21 kr.)
Vkljub temu se je vršilo plačevanje mest-
nega dolga tako počasi, da bi bili z njim
še l. 1801. pri kraju. Mestna gospodstva je
prosila, naj bi ji dovolil cesar pobirati po
dva vinarja ali po eden sold od bokala,
čemur je ta tudi ustregel. Od dne 1. nov.
leta 1790. pa do dne 31. oktobra l. 1791,
torej tekom enega leta, je bila mestna bla-
gajnica za 9658 gld. 11 kr. na boljšem.)
Obenem pak so dovolili tudi mesarjem, ki
so obljubili sekati meso po 6 kr. funt, da
amejo znova osnovati mesarsko zadrugo.)

Mēsne cene. V cenii meso ni po-
skakovalo tako zelo, kakor vino, o čemer
naj se častiti bralec prepriča sam. Navesti
hočem tukaj nekoliko cen mesa v raznih
stoletjih, obenem pa tudi tu in tam ceno
kake druge jestvine. Leta 1551. so prodajali

mesarji drobnično meso funt po 6 vin., kozje
po 1 kr. Leta 1568. je stal par kopunov
20 kr., funt sála 8 kr., funt masla 6 kr.)
Leta 1593. niso smeli prodajati mesa dražje
kakor po 6 vin. funt.) Leta 1599. so se
pritožili mesarji, da jim kaže branje in
sirarji („Küschter“) njihov obrt, prodajajo
sálo in slanino. Magistrat jim je obljubil
svojo pomoč in jih vprašal, po čem menijo
prodajati te stvari. Odgovorili so: sálo po
12 kr., slanino po 6—8 kr.) Leta 1650. je
stal funt dobre govedine 2 kr. 2 vin; če je
kupil kdo 30 funtov mesa, mu mesar ni
smel dati več doklade, kakor največ za 12 kr.
Velik volovski jezik = 10 kr., srednji = 9,
noga ali smrček = 5 kr., funt loja = 6 kr.,
telečjega mesa = 3 kr. 1 vin., drob z jetrami
vred = 6 kr., glava = 6 kr., rajčec = 4 kr.,
bravine (ovac, kozlov) funt = 2 kr., glava
= 3 kr., drob z jetrami = 6 kr. Funt sla-
nine („neuer Speck oder Brueking“) po 4 kr.,
prav velika mesena klobasa („Bratwurst“)

2 kr. ali če bi jo kdo hotel kupiti na vago
= 4 kr. funt; seženj čev = 1 kr.)¹⁰⁾

Leta 1667. je dejal župan, da se prito-
žujejo meščanje, ker prodajajo trmasti me-
sarji meso po 4 solde (2 kr.) brez vampov.
Zaradi tega je dobil mestni sodnik povelje,
sklicati mesarje ter jim ukazati, naj proda-
jajo meso po 4 solde „sammt dem Zusatz“. Ako
tega ne store, razglasili bodo, da sme
vsakdo priganjati živino v mesto in sekati
meso.)¹¹⁾

Leta 1736. je veljal funt govedine pet
soldov, ovčjega mesa = 2 kr., dva funta
vampov = 5 sold., telečja glava = 7 kr.,
telečja jetra in pljuča = 7 kr., svež volovski
jezik = 9 kr. po leti, 10 kr. po zimi; dobro
rejen kozliček = 20—34 kr.; klobasa, ki je
vagala 1/4 funta = 3 solde.)¹²⁾

Leta 1795. čitamo, da je tekom tride-
setih let poskočila cena mesu za polovico,
vendar pak je bilo živilo primeroma še ce-
neno, kajti navadni težak je zaslužil po
20 kr. na dan, z njimi si je kupil lahko štiri
funte govedine, česar sedaj nikakor ne more.

¹⁰⁾ Fasc. Miscell.

¹¹⁾ Gerichtsprot. 1667. fol. 73.

¹²⁾ Fasc. Stev. 53.

¹⁾ Fasc. Stev. 53.

²⁾ Fasc. Stev. 54.

³⁾ Fasc. Stev. 114.

⁴⁾ Fasc. Stev. 48.

⁵⁾ Gerichtsprot. 1568.

⁶⁾ Ibid. 1593.

⁷⁾ Ibid. 1599.

in da si pridobimo nove zveznike. Politiko zvez pa pospešuje močna francoska armada. Spominjal se je sestanka med laškim kraljem in predsednikom francoske ljudovlade ter naglašal, da so zadnji dogodki utrdili vez med Italijo in Francosko.

Štajerske novice.

Š Nov most so 14. julija slovesno blagoslovili v Nazarjih. Prejšnji most je odnesla voda, ker se ni vnel starosti ni mogel več ustavljati. Nobeden okoličanov ni potočil solzice za njim; pričakovali smo kaj izvrstnega. In nismo se motili. Most je trden, kakor kamen in kost. Ne bo ga potuhnjena Drava več odnesla. Most je blagoslovil č. g. p. Viktor Jeranič v navzočnosti uradnikov in gospoda oskrbnika presvetlega knezoškofa ljubljanskega. Gospod župnik p. Viktor je nazadnje v vznešenih besedah izrekel zahvalo presvetlemu knezu in škofu ljubljanskemu in tudi njegovemu oskrbniku, ki je moral gotovo mnogo truditi, da je dovršil to delo. V imenu šolske mladine, ki je bila tudi navzoča pri blagoslovljenju, se je zahvalil gospod učitelj za ta izredni dar, ki je velikega pomena za šolo. S trikratnim živio klicem na presvetlega knezoškofa so dali otroci duška svojim srčnim čustvom hvalečnosti. Bog živi in ohrani nam in vam, dragi Kranjci, blagega kneza. Četudi nismo njegove duhovne ovčice, vendar ga ljubimo kakor svojega očeta.

Š Poročil se je posestnik velikonedeljski, gospod dr. Franjo Lastavec, profesor na Dunaju, s gđ. Poldi Grušner, hčerko ministrskega tajnika.

Š Nagloma je umrl štajerski deželni oficijal v. J. Hajek.

Š Najdeno truplo. Iz Ormoža poročajo, da so v nekem gozdu pri Varaždinu na Hrvaškem dobili truplo 19 do 22 let starega moža, katerega je ondi vrgla Drava na suho.

Š Razbit socialnodemokratski shod v Celju. Iz Celja poročajo: Na 17. t. mes. se vršecem socialnodemokratskem shodu je govoril Linhart iz Trsta o novih vojaških bremenih ter napadal meščanske stranke. Prisotni nemški nacionalci so z medklici protestirali proti temu. V kratkem je nastal tak šum, da je vladni zastopnik razpustil shod. Med pristasi obeh strank so se vršili po shodu razni spopadi.

Š Dvema dečkoma je rešil življenje pri Ormožu č. kr. sodni kancelist Karol Partbauer. Pred njegovimi očmi sta se v Dravi potapljala vajenca Jožef Ban in Bog. Lesjak. Partbauer je skočil v Dravo in rešil dečka.

Š V Ameriko pojde č. g. kaplan Ivan Gorišek iz Celja. Oskrboval bo župnijo sv. Vida v Clevelandu.

Š Slovenski napadi v Laškem, pri znanem izobešanju slovenske zastave so morali biti posebne vrste in ne taki, kakor je o njih upilo nemško časopisje, ker sta bila te dni obsojena tudi napadeni Krainz in Dövečar, ki mu je prihitel na pomoč.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. julija.

Dr. Tavčar pozdravlja romarje.

Dr. Tavčar je govoril »Sokolom«, a tako vodeno, da razen običajnih pozdravov, ki se slišijo pri vsaki taki priložnosti, ni povedal nič posebnega. Vsak mladenič na našem sestanku je vedel povedati kaj bolj jedrnatega. Dve misli edini sta, ki ju je vredno posneti iz njegovega govora. Rekel je: »Navdajajo me nepopisna in vzvišena čutila, ko mi je izpolniti milo dolžnost, pozdraviti slovanske brate, ki so v dolgih vrstah, pravi romarji slovanske solidarnosti, prihiteli v krasno našo Ljubljano.« Koliko zabavljanja smo brali zadnji čas v Tavčarjevem glasilu čez romarje! Tako so pisali, kot da ni na svetu bolj zaničevanja vrednega bitja, kakor je romar. In zdaj je dr. Tavčar po tehtnem premišljevanju prišel do tega, da tudi slovanskih gostov ne more bolj počastiti, kakor če jih proglasi za romarje. In tudi Tavčar sam je postal za nekaj trenutkov boljši, odkar se je čutil romarja, kajti povzdignil je svoj glas in je rekel: »Malo, a važno postojanko nam je odkazala usoda. Braniti jo hočemo do zadnjega zdihljaja in kdor nam podtika druge namene, je obrekovalec in lažnik. Pri zadnjih besedah je padel zopet padel nazaj v svoj navadni ton, kajti on mora vedno koga smerjati. Vendar te besede, da je svečano obljubil braniti slovensko postojanko do zadnjega zdihljaja, to moramo pribiti. Ali je pomislil dr. Tavčar, da je njegovo sedanje delovanje v najostrejšem nasprotstvu s temi besedami? Ali ni slovenske postojanke izdala stranka, ki se je združila z liberalnimi Nemci? Kako ste branili slo-

vensko postojanko na Jesenicah, ko ste nemškemu kapitalistu pomagali proti slovenskemu ljudstvu? Niti take lahke stvari dr. Tavčar ne izpelje, kakor so dvojezični vojni listki na dolenski železnici. On kot upravni svetnik še danes ni izpeljal tega, da bi slovensčina dobila mesto poleg nemščine? Kako je dr. Tavčar branil slovensko postojanko v Celju, ko je bil za to, da gredo slovenski razredi iz mesta? Kako je branil slovensko postojanko v državnem zboru, ko je v veliki veselje naših narodnih nasprotnikov popisoval slovensko ljudstvo kot zaostalo, neumno in sirovo? Pozivljamo slovenskega »Sokola«, da to premišluje in pokliče na odgovor in na sodbo svojega starosta!

Italijanski poslanec dr. Benati je v nedeljo v Kopru na obnem zboru ital. pol. društva za leto poročal o drž. zboru. Obširneje je govoril o italijanskem vseučilišču in dotičnih razgovorih z jugoslovanskimi poslanci. Benati sodi, da bode vlada razpustila državni zbor. To pa ne bode zboljšalo stališča Italijanom, ker so jim na sprotni Sovani, Nemci in vlada (?). Zborovalci so odobrili taktiko ital. poslancev ter jim naročili, naj v zbornici glasujejo proti večjim stroškom za armado in morarce. Sprejeta je bila tudi resolucija, v kateri obžalujejo izgredo v Laomestu proti Italijanom, ter zahtevajo vseučilišče v Trstu.

Bombe v Trstu. Cesarstvo na mestništvo v Trstu je razpustilo društvo »Società ginnastica« in »Vita dei giovani«. Iredentovska tržaška glasila trdijo, da je bil izdajalec, ki je pisal brezimno pismo tržaški policiji iz Gorice, »agent provocateur« tržaške policije. Z zvižda se je vpisal v društvo »Società ginnastica«. Najbolj kompromitiran je Fumis, ki je pobegnil v Italijo. Njega je policija zadržala, a ker pri prvi hišni preiskavi policija ni našla bombe, je že mislil, da jih sploh ne bode našla. Bomba pa iredentovci niso mogli odstraniti, ker je policija zastražila društvene prostore. Ko je Fumis dozvol, da je policija našla bombe, jo je z večernim vlakom odkuril v Italijo. Predsednika telovadnega društva, dr. Mrcha, so izpustili iz preiskovalnega zapora le pod pogojem, da ostane v Trstu. Sedaj se širi govorica, da je bil naperjen napad na namestnika Goessa. »Neodrešeni« namreč dolže Goessa, da je on vzrok, ker ne dobé Italijani vseučilišča v Trstu. Naučni minister je že večkrat zadrževal italijanski poslanca, da ne ugovarja ustanovit i italijanskega vseučilišča v Trstu. Grof Goess pa je cesarja v avdijenci prepričal o političnih pomislekih glede italijanskega vseučilišča v Trstu. Grof Goess je torej povzročil, da je cesar pri zadnjem delegacijskem zasedanju »atrdiril« tržaškemu delegatu Mauronerju, da Italijani v Trstu ne dobé vseučilišča. Municipalna delegacija je v včerajšnji seji sklenila proti pojasnilu vladnega glasila o najdbi bomb resolucijo, v kateri izjavlja v imenu tržaškega prebivalstva svoje zaničevanje onim, ki so hoteli v svoji blaznosti z bombami povzročiti hudodelstva, ki bi lahko imela za posledico smrt. Protestirajo proti temu, da bi bili v kaki najhujši zvezi s krivci. Končno protestirajo proti pisavi vladnega časopisja povodom odkritja bomb. Zadnja poročila trdijo, da bode municipalna delegacija najbrže razpuščena. V sporazumu državnega pravdnika in preiskovalnega sodnika so izpustili na svobodo tajnika telovadnega društva. V Viscu ob italijanski meji so prijeli občinskega uradnika Silanija in ga vročili deželnemu sodišču v Trstu. Tržaški policijski ravnatelj dvorni svetnik Buzich, ki je bil na dopustu, je prekinil dopust in se povrnil v Trst.

Iz Trsta smo dobili naslednji dopis: Iredentovsko časopisje se trudi, da bi bombe v laškem telovadnem društvu popisalo kot brezpomembno najdbo. A to je vendar čudno, da so bile bombe tako skrbno spravljene pod podom. Nedolžne igrače se ne skrivajo tako. »Piccolo« se jezi, da hočejo nasprotniki videti o tem nekaj nevarnega. Saj je vse tako nedolžno in brezpomembno! Zdi se, da se zde iredentovcem bombe tako domače in nedolžne, kakor orehi ali jabolka! Brivca Birgela so tudi že izpustili. Vsekako je pa dolžnost avstrijskih oblasti, da to zadevo natančno doženejo in Italijanom preženejo veselje do takih nevarnih športov, kakor so bombe. To moramo zahtevati mi drugi prebivalci tržaški, kateri hočemo biti varni pred sosedi, ki nam groze z bombami!

Razne demonstracije v Trstu. Sinoči so nekateri mladiči, člani društva »Lega patriottica della gioventù triestina« priredili demonstracijo, ki naj bi dokazala, da je Trst resnično »Città fedelissima«. Ti mladiči so namreč sledili vojaški godbi, ki je izšla sinoči za navadni ponedeljski obhod. Imeli so pa seboj vsak malo črno - rumeno

zastavico. Na številu jih je bilo kakih 200. Vpili so njihovemu mišljenju primerne »Ev-viva« in »Abbasov«. Ko so šli mimo poslopja policije, so ploskali z rokami. Ko se je godba vrnila v vojašnico, so oni nadaljevali demonstrativni obhod po mestu ter so šli slednjič na trg pred katedralo sv. Justa, kjer so neštivilokrat ponovili svoje »evviva« in »abbassov«. Neodrešenci (iredentovci) so se bili zbrali pa v kavarni »Ai volti di Chiozza«. Odtu so skušali ob 11. uri iti demonstrativno po mestu, da napravijo namreč nekako protidemonstracijo ter da izbrisejo utis, ki ga je bila napravila prva demonstracija. A ni se jim posrečilo, kajti policija jih je kmalu razpodila. V teh demonstracijah je bilo areto vanih skupno pristašev obeh strank, kakih deset oseb.

Čehi v Trstu. Bratje Čehi, ki so se udeležili vsesokolskih slavnosti v Ljubljani, so posetili tudi Trst. Včeraj popoldne se jih je pripelalo s posebnim vlakom nekaj preko 1000. Ostali Čehi so bili na Bedu. Nekaj jih je bilo izstopilo že na postaji Miramar ter so priti prišli v Trst s parnikom. Sinoči ob 9. uri 10 minut se je okoli 300 Čehov odpeljalo s posebnim vlakom nazaj v Ljubljano. Ob 1. uri 20 minut ponoči je pa odšlo kakih 800 Čehov z Ljovimimi parniki »Apollo«, »Venus« in »Aurora« v Benetke. Na pomolu sv. Karola, odkoder so odrinili imenovani parniki, se je zbralo mnogo tržaskih Slovencev, ki so bratom Čehom klicali »na zdar!« in »živili!« Iz Benetk se Čehi povračejo v Trst v sredo ponoči.

Ustanovni shod strokovnega društva delavcev kranjske industrijske družbe na Javornici na Savi je bil v nedeljo popoldne: Ivan Glavič je otvoril zborovanje, nato je Ivan Gustinčar govoril o pomenu strokovne organizacije. Spomnil se je tudi novega Pongrađevega društva, ki vzbuja med delavstvom le pomilovalen posmeh. Obžigal je liberalno rovanje ter priporočal delavstvu, naj vstopi v novo strokovno društvo. Nato se je izvolil odbor. Predsednik društvu je Ivan Glavič. Zanimanje za društvo je splošno, oglasilo se je že nad 500 članov. Na shodu je bilo vkljub veselici požarne brambe okoli 400 delavcev. Društvu, ki je velepomembno za razvoj delavstva kličemo: Naprej!

Cesarja Franca Jožefa gimnazija v Kranju je sklenila šolsko leto dne 15. julija z zahvalno službo božjo v svoji kapeli. Iz 114 strani obsegajočega šolskega poročila povzemamo nastopne podatke: Gimnazija je imela štiri vzporednice, skupno dvajset razredov, v katerih je poučevalo z ravnateljem vred 18 profesorjev. Stevilo učenecv je znašalo ob začetku 373, ob sklepu 345 javnih in enega privatista. Prvi red z odliko jih je dobilo 53, prvi red 191, po navljalni izpit 47, drugi red 40, tretji red 10, štiri javni in 1 privatist so ostali neizprašani. — Poročilo ima poleg šolskih naznanil dva obsežna spisa. Prvi bo zanimal posebno literarne zgodovinarje, naslov mu je: »Zapuščinski akt Prešernov. Objavil August Zigon.« Drugi, ki bo dobro služil dijakom, se glasi: »Komentar h Gollingovi izdaji Kornelija in Kurcija za III. gimnazijski razred. Sestavil Anton Jeršinovič.« — Za prvi razred prihodnjega šolskega leta se je 15. julija t. l. vpisalo 55 učenecv.

Vročina in suša. Radi velike vročine so vetrovi tako izsušili zadnji čas zemljo na Dolenjskem, da ni mogoče sejati sedaj ajde, ampak morajo počakati prihodnjega deževja. — Tudi na Dunaju je silna vročina. V senci imajo opod dne 32 stopinj C. V soboto je dunajski požarna bramba morala posredovati pri desetih požarih. Tudi več travnikov je pričelo goreti. Rešila družba je posredovala v soboto pri enajstih slučajih. — Z raznih strani se poroča o požarih gozdov. Vseled silne vročine se je užgala v tovarni spirita v Berlinu neka snov. Ogenj se je silno hitro razširil. Tovarna, 100 metrov dolga, je bila hipno podobna ognjenemu morju. Plameni so švigali štiri nadstropja visoko; 12 ognjegasev je ponesrečilo pri gašenju. V Parizu imajo 50 stopinj C v senci. Mnogo oseb je vled pretilne vročine umrlo. — V Zagrebu sta v nedeljo vled silne vročine dve osebi zblazneli. — Prevelika vročina je v Berlinu že zahtevala svojo žrtev. Šest oseb je radi vročine obolelo ter jih je od teh že nekaj umrlo. Tudi v renski pokrajini se je dogodilo radi hude vročine več nezdov. V Vratislavi je napravila suša veliko škodo. — Iz Draždan poročajo, da se na saških železnicih vled velike vročine kri vijo tiri, kar je nevarnost za promet.

Obesil se je v Trstu Hieronim Laritz, ki je bil v službi v tovarni zamaškov g. Mölla v Vrdeli.

V Savi so našli truplo portirjeve žene litjske tovarne, Katarine Hajduk.

P. Abel v nevarnosti. Pri romanju Dunajčanov v Marijino Celje sta se splašila konja pred vozom, v katerem sta sedela škof dr. Marschall in pater Abel. Dr. Marschall je bil vržen z voza, a je dobil le lahke poškodbe, pater Abel pa je skočil z voza pred konje ter jih ustavil.

Vremenska naznanila na brzojavnih uradih. Že pred leti se je delalo na to, da bi se vremenska naznanila za naslednji dan brzojavnim putem brezplačno razširjala po vsej državi. Ta naznanila bi služila vsem tistim, katerih posel je odvisen od vremena in, ki s o d o s e d a j t o izvedeli le, ako so bili na to naročeni. Ker se je želanjska poizkušnja za Gorenje Avstrijsko, Solnograško in Tirolsko jako povoljno obnesla, je ministrstvo za trgovino dovolilo, da od 15. junija t. l. ta naznanila dopolnjuje vsem brzojavnim uradom v državi. Poštno vodstvo je odredilo, da imajo ta naznanila biti sestavljena iz osem šifriranih besed vsaka po pet črk, in da se naznanjajo kot dodatek h kurzni brzojavki. Posamične šifrirane besede značijo 1. Spodnje Avstrijsko; 2. Gorenje Avstrijsko in Solnograško; 3. Severno Tirolsko in Predaleško; 4. Južno Tirolsko; 5. Stajersko in Koroško; 6. Kranjsko, Goriško in Gradško; 7. Češko, Moravsko Setijo in zapadno Galicijo; 8. Vzhodno Galicijo in Bukovino. Interesirani si torej poišče dotično besedo, katere je za njegov okraj, pri nas n. pr. 6. Da se najde pomen vsake črke v besedi, bo na vsakem brzojavnem uradu na razpolago takovani »ključ«, iz katerega bo razviden pomen petih črk v besedi. Naznanila bodo vedno le za naslednji dan, samo peta črka v besedi bo naznanjala vreme drugega dne, katere je pa le nezaupljiv poizkus, o katerem se še ne ve, s kako gotovostjo se bo možno zanašati nanj. Obširen pouk za uporabo brzojavnih naznanil izda ravnatelj centralne pisarne za meteorologijo in geodynamiko na Dunaju v brošuri: »Dnevna brzojavna vremenska naznanila na Avstrijskem« (»Die täglich telegrafische Wetterprognose in Oesterreich«).

Strela. Iz Mengša se nam piše: Včeraj popoldne je udarila strela v velikanski kozolec barona Lichtenberga v Habahu. Kozolec, ki je imel 72 štantov, je bil natlačeno poln detelje in pšenice. Vse je popolnoma zgorelo. Mengšica in domžalska požarna bramba sta takoj prihiteli na pomoč. Škoda je čez 14.000 kron.

Nesreče. Helena Tihel je v Gameljnih padla izpod strehe v vežo in si zlomila nogo. — Janeza Erkola iz Strug pri Ribnici je pohodil vol in ga poškodoval na nogi.

V Beljaku so imeli preteklo nedeljo nemški turnarji »11 österreichische G a u t u r n f e s t«. Prišli so tje tudi kranjski in štajerski turnarji, skupno 380 zunanijih »turnarjev«; 120 »turnarjev« se je udeležilo tekmovalne telovadbe. Beljaškemu županu se je za pozdrav zahvaljeval »ultra German« dr. Karol Potpeschnigg. Profesor B i n d e r se je včeraj vrnil s slavnosti v Ljubljano.

Sestanek židovskih abiturientov. Židovsko akademsko društvo »Bar Giora« na Dunaju poziva na 6. in 7. avgusta »židovske abituriente iz jugoslovanskih zemelj« na sestanek v Osek.

Novo cerkev bodo gradili v Karlovcu na Hrvaskem.

550 diamanov ukradenih. Na progi St. Peter - Dunaj je nekdo ukradel iz Abesinije na Dunaj potujočemu Josipu Kjekor koveček, v katerem je imel 550 nebrušenih »diamantov«, ki so bili vredni do 80.000 K. Tatu se niso zasledili.

Romanje v Lurd preloženo. Na razna vprašanja naznanjamo še enkrat, da se je romanje v Lurd preložilo iz vzrokov, ki smo jih že navedli v soboto. Denar se vrne po pošti tekom prihodnjih dni.

Kolegi krilatega kolesa, bratje Slovenci! Buja se čas dopustov in mnogi izmed vas se podaste na potovanja. Izvolite si, kolegi slovanski, tudi našo zlato slovansko Prago ciljem svojih potov. Češki vaši kolegi osnovali smo si tu društvo ne le v obrambo gmetnih, ampak tudi svojih narodnih pravic. Društvo naše štaje v kratki dobi svojega obstanka že 2000 članov, izdaja svoj list ter ima 12 podružnic po Čškem in Moravskem. Sedež društva je v Pragi: Jungmannova tr. č. 2. Pridite, kolegi, tekmo dopusta med nas, da oživé med nami prijateljske in bratske vezi, sprejmemo vas s pravo slovansko gostoljubnostjo in radi vam poudemo v vsakem osiru na roko, da spoznate krasoto naše slovanske Prage. Naznanite nam poprej svoj prihod in prepričate se, kako boste z odprtimi rokami sprejeli od svojih čeških bratov krilatega kolesa. Na zdar! Na svidenje v Pragi! — Društvo čeških železniških uradnikov v Pragi.

Za gasilni dom v Kropi so darovali: Č. g. Tomaž Varl, kap. na Raki 10 K, Andrej Ažman, kap. v Postojni, 5 kron ter blag. g. Tomo Pavšler, veletrgovec, posestnik in mlinar v Kranju 10 K, za kar se jim društvo najtopleje zahvaljuje ter priporoča za nadaljno naklonjenost.

Ljubljanske novice.

Izid sokolske tekmovalne telovadbe še ni znan. Računarski zbor bo imel najmanj ves ta teden opraviti s seštevanjem in urejevanjem tekmovalnih tabel.

Slovanski gostje so se silno pritoževali nad veliko draginjo, s katero so počastili

nekateri ljubljanski gostilničarji goste. Na tak način se ne dela reklame za naše mesto!

Surovost ljubljanskih turnarjev na Jesenicah. Ko so v soboto ljubljanski turnarji se vozili v Beljak, srečali so se na Jesenicah z drugim posebnim vlakom čeških „Sokolov“. Ljubljanski turnarji so pričeli pljuvati na Čehe. To surovost naj opiše „Grazer Tagblatt“! — Zahvaliti imajo ljubljanski nemški izredniki le hi tremu odhodu vlaka, da niso bili pretepeni, ker so Čehi že pričeli izstopati iz vozov. Nekaj domačinov je pianilo v turnarski voz in enega turnarja premikastilo. Slovenci na Jesenicah so Čehe pričakovali na kolodvoru in jih pozdravljali. Jesenice in Javornik sta bila v slovenskih zastavah!

Nepošten najditelj ključavničarski pomočnik I. W. je našel na Rimski cesti ameriški dolar, katerega je izmenjal pri Mayerju.

Slovensko knjigo o menjičnem pravu izda slov. trg. društvo „Merkur“.

Stavbina vest. V eraričnem poslopi št. 5 na Valvazorjevem trgu v Ljubljani se bodo v kratkem izvršile stavbinske poprave, ki so glasom dotičnega prevdarska mer in stroškov proračunjene na skupno svoto 5000 K.

Mož, ki ne mara biti v bolnici. Včeraj popoldne se je na Bregu pri št. 20 splasil neki konj. Neki hlapec je hotel konja ustaviti, a konj ga je s kopitom tako udaril, da je hlapec postal nezavesten. Prepeliali so ga z rešilnim vozom v dež. bolnico. Komaj je hlapec prišel v bolnico, že je izjavil, da mu ni nič in ušel je iz bolnice.

Tat skozi okno. Včeraj se je utihotapil v Kolesarski ulici št. 5 tat v stanovanje F. A. vromil v predalček pri mizi in ukradel 100 kron denarja, srebrno uro, dva zlata poročna prstana in še dva druga prstana.

Sleparski izdajalec časopisa. 21 let stari Jakob Rodpečan, doma iz Stajerskega, ki je na Dunaju izdajal list „Blatt für Alle“ in v nem. priobčeval samo izstriške iz drugih časopisov, je tudi v Ljubljani osleparil nekaj strank ter svoji tukajšnji gospodinjji pobegnil skozi okno. Prišli so ga v Mari boru, kjer je beračil. Na Dunaju je osleparil 27 oseb za 1354 K. Obsojen je bil te dni na eno leto težke ječe.

Umrli je v Ljubljani Ivana Brozovič, krojačeva žena, 34 let.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Oblak se je utrgal nad mestom San Juan del Monte, ki leži osem angleških milj od Manile. 27 ur je neprenehoma trajal naliv, kije mesto skoro popolnoma uničil. 300 osebje mrtvih. — Nevarna igrača. V občini Bukovec pri Temešvaru se je igral šletni deček posestnika Rossu s samokresom, dočim ga je mati od daleč opazovala. Kar naenkrat se izproži strel in krogla je zadela mater v srce, da je bila takoj mrtva. — Grofica Montignoso pride baje v kratkem v Smeks, da vidim svoje otroke. Saški prestolonaslednik napravi tedaj loveški izlet. — Prstane preko rokovic so pričeli nositi v Londonu. — Lastniki kopalnišča jamčijo za stvarikopajočih se gostov tako je določilo najvišje sodišče na tožbo Antona Singerja, kateremu je bilo v dunajskem občinskem kopalnišču ukradenih stvari v vrednosti 425 K.

Živ šah. Jay Gould, znani ameriški milijonar, je dal po vzgledu Napoleonove sestre, princezinje Karoline na svojem posestvu v New Jersey igrati živo šahovo igro. Nasprotnika sta bila Charles Lindley in profesor Roser, dočim je figure predstavljalo 32 dečkov v krasnih oblekah iz 15. stoletja. Dva znanilca sta naznanjala s trom bami pričetek igre in na koncu igre so stopile zmagane figure pred zmagalca. Ta igra, za katero so samo obleke veljale 100.000 frankov, je žela tako odobravanje, da jo bodo igrali v kratkem tudi v New Yorku.

Hvaležna klientinja. Veliko presenečenje je doživel na Dunaju te dni neki pravni zastopnik. V njegovo pisarno je došla neka fino opraviljena dama ter ga vprašala, če jo pozna. Po daljšem premišljevanju jo je spoznal kot neko revno trgovsko vdovo, katero je pred leti pri neki pravdi brezplačno zastopal. Povedala mu je, da se je sedaj bogato poročila, da pa ji je tudi drugi mož že umrl. Ko se je odstranila, našel je pravni zastopnik na mizi zavitek, v katerem je bil tisoček in listek z napisom: »Na razpolago od hvaležne klientinje«.

Proti trgovini z dekleti. Pod predsedstvom svojega načelnika dr. Schranka je imela pred kratkim avstrijska liga proti kupčiji z dekleti svoj občni zbor. Predsednik je predložil račune ter naglašal v svojem govoru, da je organizacija trgovcev z dekleti razširjena po celem svetu in isto tolika bi morala biti organizacija njihovih nasprotnikov. Avstrijska liga je nastavila paznike na

kolodvorih, ki naj bi zasledovali trgovce z dekleti ter jim odvzeli njihove žrtve. Svoje poročilo je zaključil s hvalo časopisu, ki podpira dobrotnike lige. Nato je naznanila gespa Obermayer, da bo društvo „Heimata“ na kolodvorih nastavilo svoje paznike. To bodo izvrševale dame deloma brezplačno, deloma pa za majhno odškodnino. Vse nadzornice bodo nosile na rokah na belem traku zapisano ime društva.

Telefonska in brzojavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Peterburg, 19. julija. (Kor. urad.) Poročilo Kuropatkinovo pravi, da je 17. t. m. general Keller napravil s tremi oddelki rekonosciranje proti Fensulinskim prelazom. Japonska premoč je prisilila Ruse, da so se umaknili. Izgubili so nad tisoč m o ž.

Dunaj, 19. julija. Ruski revolucionarni list „Iskra“ poroča, da se ruska vojna uprava malo briga za vojaštvo. Vojak piše, da v bitki pri Jalu osem dni vojaki niso videli kosa kruha. Dobili so le moke, katero so jedli sirovo zmešano z vodo.

Kolin, 19. julija. „Kölnische Zeitung“ poroča: O zadnjem japonskem porazu pripovedujejo Kitajci, da so Rusi napadli Japonce z bajonetom in jih poglali v beg. Padlo je baje 22.000 Japoncev. Japonci so topove največjega kalibra, ki so jih ravno kar pripeljali, odmaknili valed tega.

Dunaj, 19. julija: Ministrstvo notranjih zadev je podelilo „Zadružni zvezi“ revizijsko pravico.

Trst, 19. julija. Razpust telovadnega društva je jako razburil irendento, katere glasila dokazujejo, da se jim godi krivica. Namestništvo pravi v odloku, da najdene bombe dokazujejo, da so se v društvu gojile zločinske nakane in so se nameravali morilski atentati. Valed tega vlada razpušča društvo, še preden je končana sodna preiskava.

Sibenik, 19. julija. V tukajšnji bolnici je umrl dr. Vladimir Trojanović, bivši srbski poslanec v dalmatinskem dež. zboru.

London, 19. julija. Državni tajnik za Indijo je v angleški spodnji zbornici izjavil, da dokler se nobena vevlast ne umeša v tibetansko zadevo, Angleška ne namerava anektirati Tibeta.

Baku, 19. julija. V Perziji divja kolera. V Teheranu umre na dan na kolero do 900 ljudi.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dni	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebe	Požarna točka
19. zveč.	1345	735,3	21,1	sl. vzh.	del. obl.	
18. 7. jut.	735,3	19,3	sl. svzh.	jasno.		0-0
18. 2. popol.	733,7	27,0	sl. jvzh.			

Srednja včerašnja temperatura 22,8°, norm. 19,8°

Dunajska borza

dné 18. julija.

Skupni državni dolg v notah	100,15
Skupni državni dolg v srebru	100,15
Avstrijska zlata renta 4%	118,75
Avstrijska krona renta 4%	99,35
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	91,25
Ogrska zlata renta 4%	118,70
Ogrska krona renta 4%	97,15
Ogrska inv. renta 3 1/2%	88,95
Avstro-ogrski bančne delnice	16,16
Kreditne delnice	639,50
London vista	239,52 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v.	117,80
20 mark	23,46
20 frankov	19,04
Italijanski bankovci	95,05
C. kr. cekini	11,32

Barve, s katerimi more vsakdo barvati razno blago: suhno, platno, volneno blago. svilo, zastore itd. ima v raznih vzorcih v zalogi trdka BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice, Vnanja naročila proti povzetju. 524 12 11-7

Zahvala.

Podpisano županstvo izreka v imenu občinskega odbora prično zahvalo vsem, ki so ob požaru v Slapih dné 11. t. m. prišli na pomoč: Vojaštvu in gospodom častnikom, g. načelniku orožniške postaje v Vevčah I. Čebularju, vevškemu gasilaemu društvu, ki je bilo prvo na mestu in ustavilo požar; g. Titelnu, vodji tovarne, ki je takoj poslal na pomoč svoje gasilno društvo z načelnikom Hirschebergerjem; vevč. g. župniku M. Kolarju; gasilnim društvom iz Štefanje vasi, Most, Fuzin, Bizovika in Ljubljane; g. I. Kresetu, voditelju okrajnega glavarstva, g. komisarju in g. stotniku M. Kimmerju, ki je poslal iz Zrečarije oddelek vojaštva na pomoč. Bog poplačaj stotero.

D. M. v Polju, 15. julija 1904.

Jakob Dimnik,

župan.

Zahvala.

1231 Za premnoge dokaze priročnega sočutja med boleznijo in ob smrti mojega iskreno ljubljene, nepozabnega soproga, gospoda

AVGUSTA AUER

zasebnika in posestnika

izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, vsem darovalcem prekrasnih vencev in udeležencem pogreba za tako častno spremstvo svojo najpriročnejšo zahvalo.

Posebe pa se še najudaneje zahvaljujem prečastiti duhovščini in zlasti gospodu mestnemu župniku in prelatu od sv. Jakoba za storjeno mi veliko uslugo in dobroto.

Ljubljana, dne 18. julija 1904.

Katarina Auer.

Kuharica,

izurjena v g. sprednistvu in kuhanju srednje starosti, želi službo v kakem župnišču.

Več pové upravništvo „Slovenca“.

1232 1-1

Trgovski prostori

z opravo se sprejmejo takoj v najem.

Ponudbe je poslati pod naslovom št. 22, poste restante, Ljubljana.

1229 2-1

Kot hišnik

želi vstopiti oženjen vpokojeni železniški uslužbenc. Nastop lahko takoj. Naslov pove upravništvo.

1278 2-1

Odda se

več sob za letoviščarje

z vso opravo v lepem kraju na Gorenjskem, pol ure nad Kranjem. Električna razsvetljava in pripravno za kopanje.

Več se pové pri Blažu Zabretu v Britofu, pošta Kranj.

1230 4-1

Skladišče v pritličju

veliko, zračno in suho se takoj ali pozneje dá v najem.

1214 3-2

Več se izve na Sv. Petra nasipu 37.

Trgovski učenec

iz boljše rodbine, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom.

1172 4-4 RUDOLF RUTNER, Vrhnika.

Na graščini barona Wambolta Umstadtskega na Hmelniku

se oddaje služba

samostojnega kmetijskega adjunkta.

Natančneje se izve pri oskrbništvu graščine barona Wambolta Umstadtskega na Hmelniku pri Novem mestu.

1196 8-6

Ravnokar

so došle čisto volnene Lawn-Tennis-obleke z belovišnjevim pasami le 12 gld.

Največja izbira najfinejših oblek za gospode iz modnega blaga kakor tudi najnovejše damske konfekcije.

Ulešpoštovanjem

1212 3-3

Oroslav Bernatović.

Angleško skladišče oblek, Ljubljana, Mestni trg 5.

Muhe so zopet sitne!

Onesnažijo stanovanje in jedila, prenašajo bolezni od bolnikov in mrličev, od izmetkov in mrhovine, trpinčijo človeka in živino.

949 37

Nastavite povsod ameriško nastavo za muholov

,TANGLEFOOT'

En list velja 10 vinarjev (za 2000 muh) Dobi se povsod. Glavna zaloga za Kranjsko: EDMUND KAVČIČ v Ljubljani.

Delavnica

velika in svetla, (doslej strugarška delavnica) v notranjem delu mesta se s stanovanjem ured (2 sobi, kuhinja itd.) odda v najem za novemberski termin. 1213 3-3

Poizve se na Sv. Petra nasipu 37.

Blagajničarka

zmožna slovenskega in nemškega jezika, najmanj 25 let stara, se sprejme v špeceriljsko trgovino v Ljubljani.

Ponudbe pod „Blagajničarka 17“ poste restante, Ljubljana.

1205 3-3

Išče se

velika nemeblirana soba

s separatnim vhodom za september ali oktober. Ponudbe pod M. A. 33 poste rest., Ljubljana.

1202 3-3

Gostilna

1181 6-4

se odda v najem

takoj in za več let, v prijetnem kraju na Gorenjskem tik cerkve. Zraven gostilne je prodajalna z mešanim blagom, razprodaja tobaka, prostor s tremi sobami, klet, shramba, konjski hlev, in vrt. Na razpolago je vsa gostilniška priprava. — Ponudbe na naslov: Upravništvo „Slovenca“.

Prva hrvatska tvornica žaluzij, rolet, lesenih in železnih zavojnih rolet za izlozbe in portale

G. Skrbic
ZAGREB, Ilica 40

priporoča svoje priznane solidne, točne in cene proizvode.

Centri zastoj in franko.